

תשס"ג (24 בפברואר)

יום כ', כ"ב ב

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

מגיעים אנו היום, **כ"ב באדר א'**, לאות **ע** במסעינו האל"ף-ף-בי"תי החודשי...

ע – האות **ע**, היא אות ההבנה והראיה הפנימית, כמו שמבטא זאת שמה – **עין**. העין, איבר הראיה, חושפת בפני האדם הרבה יותר מאשר שאר ארבעת החושים, כדברי חז"ל: "אינו דומה שמיעה לראיה." [מכילתא שמות י"ט ט]

פירוש המילה **עין**, הקרובה ל**מעין**, הוא גם מקור מים. כשם ש"טמוני תהום יוצאים אל האור במעין", כך "העולם החיצוני מתגלה דרך העין; העין היא מעין, שדרכו יזרום העולם אל הרוח." [רש"ר הירש, בראשית ג' 5] וכפי שמנסח זאת המדרש: "מאתיים ארבעים ושמונה איברים יש באדם, וכולן אינם הולכים וחוזרים אלא אחר העיניים." [שיר השירים רבה א' כ"ג] העין היא צוהר של המוח אל העולם, שכן באמצעות חוש הראיה קולט האדם רשמים מן החוץ ומביא אותם לתודעתו, אזי הוא מנתח אותם ומבין אותם לעומקם. [מלבי"ם]

מבט האדם על הסובב אותו ויחסו אליו – המיוצג על ידי העין – הוא קנה מידה לאופיו. זאת אנו למדים מפירושו של התלמוד למונח התנכ"י "**עיני העדה**" [במדבר ט"ו 24], המייחס אותו לכלל המנהיגות המשפטית של העם – הסנהדרין. חז"ל מוסיפים לבאר דימוי זה: "מה העיניים הללו, כל הגוף מהלך אחר העיניים, אף ישראל – כולן מהלכין אחר הסנהדרין." [תנחומא תצווה, ה'] אם מנהיגי העם הולכים בדרך הישר, אזי מביטים על הדור כולו באור דומה. דבר זה מקביל למימרא התלמודית – "כָּלָה, כל זמן שעיניה יפות, אין כל גופה צריך בדיקה", דהיינו אם עיניה מביעות חום אנושי, רשאים אנו להניח שאופיה הכללי טוב. [מסכת תענית כ"ד].

המדרש מבאר בדוגמאות רבות כי **שבעים** (הגימטריא של האות **ע**) **פנים לרוחניות**: ה', אשר לו **70** שמות, נתן את התורה, שלה **70** שמות, לישראל, אשר גם להם **70** שמות, ואשר הנם צאצאים של **70** הנפש שירדו עם יעקב למצרים. הם [ישראל] נבחרו מקרב **70** אומות, וחוגגים **70** יום בשנה – 52 שבתות ו-18 ימי חג, כולל ימי חול המועד של פסח וסוכות, ויום אחד לראש השנה. התורה נמסרה ל- **70** זקנים ונשמרה ע"י הסנהדרין, שבה **70** חכמים הנקראים "**עיני העדה**", ביטוי המסמל את מחשבת המנהיגות ושלימותה. **70** פנים לתורה, התורה תורגמה ל-**70** לשון כדי שיוכלו להבין אותה **70** אומות [מסכת סוטה ל"ב.], ונחלקה על **70** אבנים לאחר שחצו בני ישראל את הירדן בדרכם לארץ הקודש [דברים כ"ז 8]. בעיר הקודש **ירושלים**, אשר לה **70** שמות, בנו בני ישראל את בית המקדש בו היו **70** עמודים, ובו הקריבו **70** קרבנות בחג הסוכות, כנגד **70** אומות העולם אשר להן **70** שרים בפמליא של מעלה.

ה-**ע**, כדרך שהיא נכתבה בספר התורה, מורכבת מזרוע ימנית – **י**, הנוטה קלות על צידה, ומזרוע שמאלית – **ז**, שתי אלה מחוברות לבסיס האות. הגימטריא של שתי אותיות אלה, **י** ו-**ז**, היא **17**, בדיוק כמו הגימטריא של המילה "**טוב**". דבר זה מלמדינו שעל האדם להביט על אחרים בעין **טובה** ולדונם לכף זכות – כפי שאומר דוד המלך "**וראה בטוב ירושלים**". [תהלים קכ"ח 5]

"כאשר שמענו כן ראינו בעיר ה' צב-אות בעיר אלוקינו, אלוקים יכונניה עד עולם סלה." [תהלים מ"ח 9] מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום שני

בשמחה ובטוב לב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל